

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАУЧНО ЖУРИ
ПРОФ.Д-Р МИРА КОЖУХАРОВА, дм**

СТАНОВИЩЕ

**от проф.д-р Тодорка Траянова Димитрова, дм
Ръководител Катедра по епидемиология
в Медицински университет - София**

ОТНОСНО: Изпълнението на Заповед № 56 от 19.05.2011 г. на Директора на НЦЗПБ за провеждане на процедурата по защита и изготвяне на становище за дисертационния труд на Зоя Янчева Цанкова - редовен докторант в НЦЗПБ, на тема: "Мониторинг и контрол на гризачи и тяхното епидемиологично значение в различни обекти от хранително-вкусовата промишленост", по специалност 03.01.29 - Епидемиология.

Уважаема госпожо проф. д-р Мира Кожухарова, дм,

Представеният за предстояща защита дисертационен труд, разработен от Зоя Янчева Цанкова - редовен докторант в НЦЗПБ е актуален, тъй като третира въпроса за гризачите - потенциален източник на редица инфекциозни заболявания, чието разпространение нараства и води до сериозни епидемиологични рискове, а от друга страна те нанасят и икономически щети.

Проучванията по темата са осъществени от докторантката за периода 2006-2009 г. в 12 обекта на хранително-вкусовата промишленост с различни производствени направления в София-град, София-област и Пловдив-област. Целта на проучванията е конкретно и ясно формулирана за извършване на мониторинг и контрол на гризачите и установяване на тяхното епидемиологично значение в различни обекти на хранително-вкусовата промишленост. Прави впечатление убедително богатия набор от изследователски методи, които използва докторантката в хода на изследванията си. Научността на дисертационния труд се потвърждава от следните проучвателни направления:

- Проучване параметрите на популациите на синантропните гризачи (*Mus musculus* и *Rattus rattus*) в предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

- Видов състав на гризачите

- Сезонна и годишна динамика на относителната численост и плътност на популациите на гризачи в хранителните обекти и в прилежащите площи към тях

- Ниво на плъхопроницаемост в различните хранителните обекти

- Статус и ефективност на профилактичните и дератизационни мероприятия в хранителните предприятия

- Теренно изпитване на парафинови блокчета на база антикоагулант II поколение **Бромадиалон**; както и възможност за потенциране на неговото антикоагулантно действие чрез комбинирането му с лекарствени средства - Nifedipin и Nimesulide

- Изпитване ефекта на готови родентициди с различно АДВ на антикоагуланти от I и II поколение

- Паразитологични изследвания на фекални проби от гризачи с цел установяване на епидемиологичен риск от диагностицираните хелминти и протозои, които са патогенни за човека и се предават по алиментарен път

Положителна атестация за разглеждания труд е това, че постановката на изследванията в него се извежда от теоретичните дефиниции и нормативите на Европейската общност и научните познания и опита на САЩ (ISO, GMP, GHP, HACCP и др.). Формулираните изводи отговарят на поставените цели и задачи.

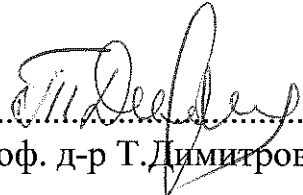
Справката за приносите (приложение 1) посочва извеждането на 2 приноса с теоретичен характер, 4 приноса с научно-методологичен характер и 3 приноса с научно-приложен характер, които по наше убеждение ще допринесат за усъвършенстване на противоепидемичната практика и научно-изследователската дейност в насока борба с гризачите - източник на инфекции при различните инфекциозни зоонози.

Следва да подчертая като публицистичен принос към дисертационния труд отпечатването на 9 реални публикации от дисертантката в научни списания и 6 участия в научни форуми (общо 15), което потвърждава научната активност на дисертантката.

В заключение и на основание положителните оценки на дисертационния труд, на нашите оценки за приносите и научната публицистична активност на докторантката Зоя Янчева Цанкова, препоръчвам на Уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен "ДОКТОР" на Зоя Янчева Цанкова за което ще гласувам с положителен вот "ДА"

24.06.2011 г.

София

.....
Проф. д-р Т. Димитрова, дм

СПРАВКА НА ПРИНОСИТЕ

Приноси с теоретичен характер

1. Доминантността на популациите на синантропните гризачи *Mus musculus* и *Rattus rattus* в предприятията на хранително-вкусовата промишленост се предопределя от фактора „убежища“ и възможността за създаване на „гнездови територии“.

2. Степента на относителна плътност на гризачите зависи от фактора „храна“ и влиянието на човешката дейност (антропогенно влияние).

Приноси с научно-методологичен характер

1. Чрез мащабен критичен анализ е направена оценка на плъхопроницаемостта на предприятията от хранително-вкусовата промишленост, която установява за времето на проучването средна степен на плъхопроницаемост и тенденция за увеличаването ѝ.

2. Установени са като рискови сектори по отношение плъхопроницаемостта на първо място складовете за суровини и материали и в по-малка степен - секторите за втасване и пълнене.

3. Направена е оценка на плъхопроницаемостта на най-често използваните строителни материали, която доказва незадоволителните им качества.

4. Разработен е вариант на метода на напрашените площадки по К.С.Айзенщайн.

Приноси с научно-приложен характер

1. Разработена и се предлага кратка анкетна карта за установяване на дератизационния статус на хранителен обект, която усъвършенства организацията за провеждане на контрола на гризачите.

2. Предлагат се критерии за оценка на контрола на популациите на гризачите.

3. Предлага се употребата на активирани с Nifedipin и Nimesulide антикоагулатни примамки за постигане на бърз дератизационен ефект:

А) в огнища на заразни болести-използва се намалена концентрация на антикоагуланта Bromadiolone в активираните примамки;

Б) имат съществена епидемиологична роля за намаляване степента на замърсяване на хранителната продукция от популации на гризачи.